

Plan da finanzas

2013 - 2017

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziada signura presidenta
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Il 22 da zercladur 2012 ei il cussegl da vischnaunca s'occupaus intensivamein cun il program d'activitad 2009 – 2012 e priu enconuschientscha dallas adattaziuns succedidas. Ils novs projects sco era las novissimas decisiuns dil cussegl da vischnaunca e dalla cuminonza dils votants han consequenzas finanzialas e fuorman la basa per la revisiun ed actualisaziun dil plan da finanzas. Menziun speciala mereta la decisiun dalla cuminonza dils votants dils 17 da zercladur 2012 davart la sanaziun dalla Via Sursilvana ed in eventual embelliment dil parcadi Centrum. Ultra da quei eis ei da risguardar che nus sesanflein alla fin d'ina perioda d'uffeci. Perquei desista la suprastanza communal da midadas fundamentalas.

Legreivlamein ei la situaziun finanziaria dalla vischnaunca semigliurada ils davos onns, quei grazia alla adattaziun dil pei da taglia, denton era muort las mesiras da spargn e las stentas per recaltgar novas entradas (energia). El quen 2011 eis ei legreivlamein stau pusseivel da far amortisaziuns supplementaras. Las greveziis finanzialas ein denton aunc adina pesontas e perquei drova ei vinavon gronda prudientscha e precauziun.

Era tier la preparaziun dil plan da finanzas 2013 – 2017 havein nus fatg las medemas constataziuns sco antruras. Ils giavischs per novas investiziuns survargan grondamein las pusseivladads finanzialas. La suprastanza communal ei – ensemen cun la cumissiun da gestiun – sestentada da reducir las investiziuns nettas per onn sin la limita fixada da 2 milliuns francs. Quei ei buca reussiu per ils onns 2013 e 2014, malgrad che nus havein striaun certs projects ni stuschau la realisaziun sin pli tard.

La suprastanza communal desista expressivamein d'integrar el plan da finanzas las consequenzas d'eventualas decisiuns strategicas. Il plan sebase pia sil status quo. Novas strategias san – sche necessari - vegnir decididas l'entschatta dalla proxima perioda d'uffeci.

Sin giavisch dil cussegl da vischnaunca cuntegn la documentaziun ina survesta dallas cefras indicativas dils davos 10 onns. Quella recapitulescha fetg bein il svilup dalla situaziun finanziaria dalla vischnaunca, ei denton buca semplia d'interpretar. Perquei vegnin nus a declarar ella a caschun dalla tractaziun dil messadi el cussegl da vischnaunca.

Igl ei impurtont da mantener la survesta generala sur dil menaschi finanziel fetg complex e buca serestrenscher mo sin ina u l'autra caussa. Singuls conclus san midar compleinamein la situaziun. Aschia ei p.ex. la tractaziun dalla taxa directiva sin habitaziuns secundaras s'entardada entras l'approbaziun dall'iniziativa concernenta. Plinavon savess la renunzia da suttametter la valeta dall'atgna locaziun (Eigenmietwert) alla taglia sin entrada haver nauschas consequenzas, oravontut per loghens turistics. Ina veglia pendenza - che sto vegnir tenuta en egl - ei la finanziaziun speciala per la canalisaziun e serenera. Nus regurdein al messadi nr. 14-2009/2012 ed alla discussiun occurrada ella seduta dil cussegl da vischnaunca dils 23 d'avrel 2010.

Ei semuossa, ch'il manteniment dall'infrastructura caschuna considerablas expensas (oravontut vias e canalisaziun). Sco igl ei seresultau d'in studi en connex cun la problematica dallas habitaziuns secundaras, vegnan quels cuosts buca cuvretgs entras ils caschunaders. Quei fatg sto vegnir consideraus tier la preparaziun d'ina taxa directiva.

Per obtener ina survesta optimala dalla situaziun finanziaria ston tuts projects ed aspects impurtonts vegnir risguardai sco:

- l'influenza dalla realisaziun da singuls projects pli gronds sin las finanzas communalas;
- la nova lescha cantunala da scola engreviescha prevedentamein il quen communal annual cun rodund frs. 150'000.--;
- il fatg, ch'ils tscheins d'aua vegnan buca a s'augmentar ils proxims onns;
- ch'il recav ord la vendita d'energia vegn strusch a s'augmentar, damai ch'igl actual contract ei vegnius fatgs cun cundiziuns optimalas;
- ch'ina reduziun dil pei da taglia da mo 5% caschunass in manco da rodund frs. 450'000 (la favur pil pagataglia mo frs. 150'000). El medem mument stuessen las expensas vegnir reducidas ella medema dimensiun (program da spargn);
- ch'ina adattaziun dil pei da taglia avon che la decisiun finala davart la meglieraziun funsila ei prida, havess probablamein consequenzas negativas sin las contribuziuns federalas e cantunalas alla meglieraziun.

La suprastanza communal ha repetidamein declarau, che novas disposiziuns finanzialas stoppien esser beinponderadas e risguardar tuts facturs actuals e futurs. Ei drovi in pachet ch'ensiari differentas spartas, denter auter il pei da taglia, la finanziaziun speciala dalla canalisaziun e dalla serenera, il svilup dallas expensas sil sector dalla sanadad (las novas greveziyas entras la legislaziun cantunala) e dil scolaresser (nova lescha da scola), dallas consequenzas d'ina eventuala aboliziun dalla valeta dall'atgna locaziun e dalla problematica dallas habitaziuns secundaras. Il cussegl da vischnaunca ha priu enconuschientscha da quella posiziun el senn affirmativ.

Il volumen d'investiziuns dils onns 2013 (3 milliuns) e 2014 (2.4 milliuns) survarga las finamiras avisadas. Sco menziunau, sesanflein nus en ina situaziun speciala, damai ch'entgins projects da gronda muntada ston vegnir realisai, denter auter la sanaziun dil stradun principal atras il vitg ed il Center da sport e cultura sco era la meglieraziun funsila. Ei cunvegn da considerar quei fatg sco ina situaziun extraordinaria ed en quei senn da tolerar la sviaziun transitoria dalla directives.

Plinavon ein las autoritads dall'idea d'investar specialmein en projects nua ch'ins ha las grondas frequenzas resp. in grond nez. Perquei ston certas investiziuns vegnir priorisadas, oravontut tier vias, canalisaziuns e sereneras (p.ex. serenera Cavardiras).

Sco tochen dacheu drova ei ina limitaziun dils importos, che san vegnir impundi per las grondas spartas. Quei pertucca principalmein las vias communalas e la canalisaziun. Il plan da finanzas cuntegn buca las transacziuns che sedattan dalla realisaziun dall'Ovra Russein e d'in evt. project per la Val d'Acletta.

Danovamein constatein nus che las finamiras politicas, definidas dil parlament communal per la cumpart dall'atgna finanziaziun, dil grad dall'atgna finanziaziun, dalla cumpart dalla grevezia da tscheins e dalla contribuziun per il survetsch da capital vegnan mo parzialmein contonschidas.

Proposta

La suprastanza communal ha tractau ensemen cun la cumissiun da gestiun il plan da finanzas 2013 - 2017. Communablamein

p r o p o n a n

ellas al cussegl da vischnaunca da prender enconuschientscha:

- dil plan rullont da finanzas 2013 – 2017.

Suprastanza communal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

Dr. Dumeni Columberg

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 13 d'uost 2012